

Kokkuvõttev hinnang 2017. aasta tegevuskava täitmisele
Valitsemisala nimetus: *Kultuuriministeerium*

Tulemusvaldkond: *Kultuur*

Üldeesmärk 1: Kultuuripoliitika eesmärk on kujundada loovust väärtustav ühiskond, hoides ja edendades eesti rahvuslikku identiteeti, uurides, talletades ja kandes edasi kultuurimälu ning luues soodsad tingimused elujõulise, avatud ning mitmekesise kultuuriruumi arenguks ja kultuuris osalemiseks.

Tulemusvaldkonna kultuur lühikokkuvõte

Kultuuri valdkonnas on oluline tagada loojatel võimalus luua uut loomingut ning Eesti kultuuri tutvustamise kaudu mitmekülgne kultuurielu, vaimse ja materiaalse kultuuripärandi säilitamine ja vahendamine. Enamiku näitajate puhul on Eesti elanikud aktiivsed kultuuris osalema ja kultuuriga seonduvaid teenuseid tarbima. 2017. aasta olulisemad kultuuri valdkonna arengule kaasaaitavad tegevused olid suunatud kultuuritöötajate töötasu tõstmisele ja vabakutselistele tipp-professionaalidele töö tasustamisvõimaluste avardamisele. Eesmärk on anda loojatele kindlustunne ja loomerahu ning vastavalt Riigikogu kinnitatud visioonidokumendile „Kultuur 2020“ on eesmärk riigilt palka saavate kõrgharidusega kultuuritöötajate miinimumtasu võrdsustada aastaks 2020 Eesti keskmise palgaga.

Olulised märksõnad 2017. aastal kultuurivaldkonnas olid muude suure mõjuga sündmuste seas laste ja noorte kultuuriaasta läbiviimine ning VII noorte laulu- ja tantsupidu „Mina jään“. Poliitikakujundamises andsid tooni lisaks kultuuritöötajate palgatasemete tõstmisele täiendava riigi noorte huvitegevuse ning -hariduse toetussüsteemi käivitumine, samuti mitmete uute kultuuri toetatavate algatuste väljatöötamine ning investeringute jätkumine kultuuriobjektidel või nende valmimine, samuti muinsuskaitse reformi ettevalmistamise ja muuseumivõrgutiku korrastamise jätkamine ning kultuuri rahvusvahelistumisele suunatud tegevuste toetamine ning elluviimine. Väga suureks väljakutseks Eesti riigile oli 2017. aastal esmakordselt Euroopa Liidu Nõukogu eesistujamaaks olemine, mille jooksul käsitletud teemad olid otseselt seotud ka kultuurivaldkonnaga. Suure mõjuga oli Eesti Vabariik 100 juubeliprogrammi algus ning eesistumise kultuuriprogrammi läbiviimine.

Indikaator	Tegelik 2015	Tegelik 2016	Tegelik 2017	Sihttase 2017
Teatrikülastuste arv Eestis Allikas: Eesti Teatri Agentuur	1 146 564	1,2 mln	-	1 mln
Lavastuste arv Eestis, tuhat Allikas: Eesti Teatri Agentuur	511	540	-	465
Muuseumikülastuste arv (mln) Allikas: Statistikaamet	3,26	3,5	-	3,6
Rahvaraamatukogude laenutuste arv (mln) Allikas: Statistikaamet	10,4	10	-	10
Rahvakultuuriharrastajate arv Allikas: Rahvakultuuri Keskuse andmekogu	88 729	89 198	88 342	85 000

Tulemuste analüüs

Eesti riigi ja kultuuri nähtavaks tegemisel oli 2017. aasta edukas. Veneetsia biennaalil külastati Katja Novitskova näitust rekordiliselt 40 000 inimest, mainekal New York'i Performal oli Eesti fookusriigiks, Paavo Järvi Festivaliorkester toob kontserdisaalid täis kõikjal maailmas ja Arvo Pärt on jätkuvalt enim mängitud elav klassikalise muusika helilooja. Lisaks saavutas teater NO teatrimaailma nn Oscari, Rooma tähtsaimas muuseumis avati Konrad Mäe suur retrospektiivnäitus ning 2018. aasta Londoni raamatumessi üks fookusriike on Eesti.

Selleks, et Eesti ruumiline areng oleks märksa parem ja teadlikum, loodi 2017. a Riigikantselei juurde koostöös Eesti Arhitektide Liiduga ruumiloome ekspertrühm. Ekspertühm koondab seotud ministeeriumite, erialaorganisatsioonide ja oluliste valdkonnaga seotud asutuste esindajad tegema ettepanekuid küsimustes, mis vajavad parandamist seoses ruumilise planeerimise, arhitektuurse kavandamise, ruumi haldamise, ruumiõiguse ja ruumipädevusega. Ekspertühma vahearuanne esitatakse Vabariigi Valitsusele märtsis 2018 ning lõpparuanne ruumiloome parendamise ettepanekutega septembris 2018.

Edendamaks rahvusvahelistumist ning kultuuri- ja spordi suursündmuste korraldamist Eestis kiitis Vabariigi Valitsus 2017. aasta oktoobris heaks kahe miljoni eurose uue toetusmeetme käivitamise Eestis toimuvate ja majanduslikult positiivset mõju omavate rahvusvaheliste kultuuri- ja spordisündmuste korraldamiseks. Toetus annab Eesti kultuuri- ja spordivaldkonna tegijatele võimaluse korraldada suursündmusi, mis seni on rahanappuse tõttu jäänud toimumata või täiustada oma seniseid suurprojekte. Taotlusvooru hakkab rakendama Kultuuriministeerium koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Rahandusministeeriumiga.

Riigi investeerimisprojektidest kultuuritaristusse olid 2017. aastal olulisemad valminud objektid 18. märtsil avatud Ugala teater, mis tegutseb täielikult renoveeritud teatrihoones, kus lisaks suurele saalile saab etendusi anda ka moodsas black box tüüpi väikeses saalis. Lavaseadmed vahetati välja Vanemuise teatris ning Endla teatris toimus lisaks lavaseadmete

uuendamisele ka suure saali renoveerimine. 22. veebruaril avati vanast raadiomajast renoveeritud Eesti Rahvusringhäälingu uudistemaja, kus suurima toimetusena seadis end sisse veebi-, tele- ja raadiouudiste ühendtoimetus. Eesti Ajaloomuuseum renoveeris ja laiendas Maarjamäe kompleksi Tallinnas, mille raames valmis muuseumi juures tegutsev Filmimuuseumi uus hoone koos püsinäitusega.

Pilootprojektina edukalt käivitunud Film Estonia toetuskava tarbeks oli 2017. aastal eraldatud üks miljon eurot. Esimeste tulemuste pealt saame öelda, et iga investeeritud 1 euro on toonud Eestisse 6,7 eurot välisinvesteeringuid, kuid see võib filmiti olla mõneti erinev. Huvi toetuskava vastu on olnud suur ning toetuskava on hästi käivitunud. Seetõttu otsustati 2017. aastal suurendada toetuskava mahtu 2018. aastast kaks korda ehk 2 miljoni euroni.

Tulenevalt Kultuur 2020 sätestatust, et riik võtab suuna riigiga töösuhtes olevate kõrgharidusega kultuuritöötajate ja kutsequalifikatsiooniga atesteeritud spetsialistide miinimumtöötasu tõstmiseks täistööaja korral Eesti keskmise palga tasemele, tõusis 2017. aastal Kultuuriministeeriumi haldusalas riigilt palka saava kõrgharidusega kultuuritöötaja miinimumpalk 942 euroni.

Võimaldamaks vabakutselistel loovisikutel pühenduda ainult loometööle on riik viimastel aastatel leidnud vahendeid, et läbi kirjanike ja kunstnike loomeliitude toetada kirjanikele ja kunstnikele palkade maksmist. 2017. aastal toetati kokku koos loomeliitudega 18 loovisiku tegevust.

Selleks, et Eesti kultuuripärand oleks veelgi paremini kaitstud, on Kultuuriministeeriumis valminud uus muinsuskaitseadus, mis 2018. a esimeses kvartalis esitatakse Vabariigi Valitsusele. Muinsuskaitse reformi eesmärk on luua parem tasakaal mälestiste omanike kohustuste ja õiguste vahel, et tagada seeläbi kultuurimälestiste pikaajaline säilimine avalikes huvides.

Kultuuripärandi digitaliseerimise tõstsime oluliseks teemaks ka Eesti eesistumise ajal. Olulise tõuke digitaliseerimisele on andnud kindlasti ka 1. jaanuarist 2017. a esimese riigina maailmas Eestis säilituseksemplari seaduse alusel kohustuslikult kogutav ja väljaannete digitaalselt säilitamise kohustuslikkus.

2017. aasta rahvakultuuri valdkonna suursündmuseks oli XII Noorte Laulu- ja Tantsupidu „Mina jään“. Peol esines kokku 36 tuhat noort, laulupeol osales 794 laulu- ja pillikoori, tantsupeol 585 rahvatantsu ja võimlemisrühma ning pillipeol 49 rahvamuusika kollektiivi.

Rahvusvahelistumise kontekstis oli üks 2017. aasta suursündmusi 28. aprillil pikalt läbiräägitud Eesti ja Prantsusmaa vahel filmialase koostöö leppe allkirjastamine. Nimetatud lepe avab senisest paremad võimalused Eesti ja Prantsusmaa filmitegijatel mõlema riigi filmifondidest toetuste taotlemiseks, kusjuures Prantsusmaa filmifond on üks Euroopa suurimaid.

Eesti Pillifondi andis 2017. aastal konkursi korras Eesti tippinterpreetidele kasutusele seitse hinnalist keelpilli. Pillivalikusse lisandus esimene annetatud instrument, legendaarsele Vladimir Sapožninile kuulunud üle 400 aasta vanune viul.

Kunstivaldkonnas viidi läbi institutsionaalseid ümberkorraldusi. Aasta lõpul asutati Eesti Kunstnike Liidu ja Kultuuriministeeriumi poolt sihtasutus Tallinna Kunstihoone, mis on riigi üks olulisemaid näituseasutusi.

Kultuuriministeerium on alates 2012. aastast enda haldusala muuseumivõrgustikku korrastanud ning muutnud muuseumide juriidilist vormi, lähtudes igakordselt konkreetse muuseumi eripärast ja kohalikest oludest. 2017. aastal alustasid tegevust SA Saaremaa Muuseum, mille kaasasutajaks on Kuressaare linn ning SA Eesti Meremuuseum. Harjumaa Muuseum anti üle Keila linnale. Ettevalmistused käivad Rannarootsi Muuseumi ühendamiseks SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumidega, SA Viljandi Muuseumi asutamiseks, Eesti Arhitektuurimuuseumi ning Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi ühendamiseks üheks SA-ks ning Eesti Ajaloomuuseumi ja Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi ühendamiseks üheks SA-ks.

Peamised kitsaskohad

Tulenevalt Kultuur 2020 sätestatust, et riik võtab suuna riigiga töösuhtes olevate kõrgharidusega kultuuritöötajate ja kutsevalifikatsiooniga atesteeritud spetsialistide miinimumtöötasu tõstmiseks täistööaja korral Eesti keskmise palga tasemele, on riigieelarvest palka saavate Kultuuriministeeriumi haldusala asutuste kultuuritöötajate palga miinimumi tõstmine endiselt kitsaskoht, mis vajab lisavahendeid ka RES perioodil 2019-2022.

Ehkki 2017. a alguses avati uus Eesti Rahvusringhäälingu uudistestudio, on endiselt vaja panustada ERRi stuudiote rekonstrueerimisse või uute stuudiote rajamisse. ERRi poolt Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsilt tellitud analüüs ütleb, et majanduslikult ja asukoha mõttes on kõige otstarbekam ERRi olemasolevale krundile (raadiomaja ja uudistemaja vahelisele alal) ehitada uued, kaasaegse tehnoloogiaga ning optimeeritud mahtudega telestuudiod. Plaani juures on kõige positiivsemaks faktoriks võimalus luua optimaalseim ruumiprogramm, mis toob kaasa hoonete madalad ülalpidamise kulud. Samuti looks uue telekompleksi rajamine koos juba kaasajastatud raadio- ja uudistemajaga kogu organisatsiooni vaates loominguist ning majanduslikku sünergiaid ja tagaks mitmetes aspektides kuluefektiivsema tegutsemise.

Lisavahendeid vajab ka Eesti Rahvusraamatukogu 43 451 m² hoone renoveerimine. Käimas on investeeringute plaani ettevalmistamine, et pakkuda kasutajatele mitmekülgeid teenuseid ja tagada nõuetekohane inimeste ning pikaajaliselt säilitatavate väljaannete turvalisus. Analüüsitakse ka Rahvusarhiivi Tallinna üksuste kolimist Rahvusraamatukokku, peale hoone sobivaks renoveerimist.

Endiselt on vaja hoolitseda selle eest, et lastel ja noortel oleks huvi lugemise ja raamatute vastu ning aidata kaasa lugemisharjumuste kujundamisele. Võimaldaks nooremale põlvkonnale tänapäevaselt Eesti autorite ja kirjastuste e-raamatud paremini kättesaadavaks teha, valmib 2018. aastal e-laenutuskeskkonna analüüs, mis peaks kirjeldama Eestis e-raamatute kättesaadavaks tegemise ärimudelit.

Kokku on Eestis 2017. aasta lõpu seisuga 26 480 kultuurimälestist. Suurem osa kultuurimälestisi on heas seisukorras. Halvem on olukord ehitismälestistega, mis vajavad võrreldes teiste mälestiste liikidega suuremaid investeeringuid. Heas ja rahuldavas seisukorras olevate ehitismälestiste osakaal oli 2017. aasta lõpu seisuga 65,3%.

Tulemusvaldkond: Sport

Üldeesmärk 2: Liikumisel ja spordil on oluline ning kasvav roll eestimaalaste elujõu edendamisel, elukeskkonna rikkuse loomisel ja Eesti riigi hea maine kujundamisel.

Tulemusvaldkonna sport lühikokkuvõte

Uuringute alusel on 2017. aastal tõusnud regulaarselt liikuvate täiskasvanud elanike arv, samuti spordiklubides ja -koolides sportivate noorte hulk. Sellele aitasid kaasa nii teadlikkuse tõstmine tervislikest eluviisidest kui ka riigi ja kohalike omavalitsuste ning erasektori poolt pakutavate teenuste ja liikumist soosiva infrastruktuuri arendamine. Samuti noorte treenerite toetussüsteemi rakendamine ja oluliste spordivõistluste toetamine. Treenerid ja nende roll ühiskonnas oli Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise põhiteema spordivaldkonnas.

Tiitlivõistlustel võideti 2017. aastal kokku 164 medalit, millest ligikaudu 10% klassikalistel olümpiaaladel.

2017. aastal rakendus laste ja noorte huvihariduse ja huvitegevuse riigipoolne täiendav toetussüsteem, mille eesmärk on suurendada 7–19-aastaste noorte võimalusi osaleda kvaliteetses, süsteemses ja juhendatud huvihariduses ning huvitegevuses.

Nii harrastus- kui ka tippspordi edendamisse panustab Kultuuriministeerium Tehvandi Spordikeskuse SA (sh Kääriku spordibaas) ja Jõulumäe Tervisespordikeskuse SA arendamise ja ka investeerimise kaudu teistesse olulistesse spordiobjektidesse.

Indikaator	Tegelik 2015	Tegelik 2016	Tegelik 2017	Sihttase 2017
Liikumisharrastusega regulaarselt tegelevate inimeste osakaal 16-64-aastaste vanusgrupis, % Allikas: Eesti Tervisearengu Instituut (Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring)	-	42	-	Andmeid ei avaldata
Spordiklubides sporti harrastavate noorte (kuni 19-aastased) osakaal kogu vanusegrupist, % Allikas: Eesti Spordiregister	32,3	35,9	37,7	30,5

Tulemuste analüüs

Viimastel aastatel läbi viidud uuringud näitavad, et eestimaalastele meeldib liikuda ja sportida üksinda või koos väiksema seltskonnaga. Kõigile inimestele avatud tervisespordikeskused aitavad kaasa liikumisharrastusega tegelemisele ja sportimisele.

Spordi valdkonda panustab otseselt Vabariigi Valitsuse poolt 2017. aastal heaks kiidetud rahvusvahelistumist ning kultuuri- ja spordi suursündmuste korraldamist toetav kahe miljoni eurone uus toetusmeede.

Alates 2017. aastast suunati Riigikogu iga-aastane täiendav toetus (1,5 mln euro) Kultuuriministeeriumi spordivaldkonna eelarvesse, mille abil suurendati spordialaliitude toetust 1,0 mln euro ja EOK toetust 0,5 mln euro võrra. Toetuse jaotamisel spordialaliitudele lähtutakse kultuuriministri määrusega kinnitatud kriteeriumitest.

01.01.2018 rakendus tööandjatele soodustus, kus töötajate sportimiskulude hüvitamist ei käsitleta enam erisoodustusena kuni 400 euro ulatuses töötaja kohta aastas.

Riigikogu võttis 13.12.2017 vastu spordiseaduse ja tulumaksuseaduse muudatuse, mille kohaselt saavad spordiorganisatsioonid edaspidi vabatahtlikult spordivõistlustel tegutsevale kohtunikule maksta hüvitist kuni 20 eurot päevas ja kuni 1040 eurot aastas maksuvabalt. Lisaks on Kultuuriministeeriumi eelarves alates 2018. aastast ette nähtud 0,5 mln eurot spordikohtunike tegevuse arendamiseks.

Rakendumisel on laste ujumise algõpetuse uue programmi elluviimine ujumisoskuse taseme tõstmiseks, millesse panustab riik alates 2018. aastast igal aastal 1,2 mln eurot, mille abil kaetakse ujulate kasutamise, õpilaste transpordi ja juhendajate tasustamise kulud.

Valitsuskabineti 14.09.2017 nõupidamisel leppis valitsus kokku, et aastatel 2018–2020 arendatakse Kääriku Spordikeskus kaasaegseks treeningkeskuseks. Selleks, et luua Eesti tippportlastele ja noortele võimalusi trennida maailmatasemel tingimustes, otsustati eraldada aastatel 2018–2020 ligikaudu 12 miljonit eurot Kääriku spordikeskuse väljaehitamiseks.

Peamised kitsaskohad

Korrapäraselt liikumisharrastusega tegelejate arvu suurendamiseks on tähtis liikumispaikade rohkus. Kultuuriministeerium soovib liikumisharrastuse edendamiseks luua regionaalsete tervisespordikeskuste toetamise programmi, et tagada kvaliteetne kodulähedane võimalus liikumisharrastusega tegelemiseks. Regionaalsete tervisespordikeskuste toetamise programmi elluviimine vajab perioodil 2019–2022 lisavahendeid 3 miljonit eurot.

Lähiaastate eesmärgiks on tõsta jätkuvalt treenerite brutotöötasu. Olukorra lahendamiseks on vaja järgnevatel aastatel suurendada treenerite tööjõukulude toetuseks ette nähtud riigieelarveliste vahendite mahtu. Sel viisil on võimalik tagada vajalik inimressurss, kes aitaks kasvatada noortes spordiarmastust ning arendaks nende kehalisi võimeid ja oskusi, mis omakorda aitab suurendada sporti harrastavate inimeste arvu ja viia ellu riigi huvi spordi edendamisel.

Tippspordi arendamisel esineb palju projektipõhist lähenemist, kus tiitlivõistlusteks ettevalmistumine ja osalemine sõltub ühekordsetest Eesti Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu otsustest. Kultuuriministeerium on koos EOK ja spordialaliitudega nimetatud teemat analüüsinud 2017. aastal ning seadnud eesmärgiks luua lisarahastuse toel eraldi toetusüsteem koondise tasemel sportlaste ja võistkondlike alade koondvõistkondade toetamiseks. Analüüsi ettepanekuid on tutvustatud Vabariigi Valitsusele 2018. aasta kevadel võimaliku lahenduse leidmiseks täiendavate riigieelarveliste rahaliste vahendite toel.

Tulemusvaldkond: *Lõimumine*

Üldeesmärk 3: Eesti ühiskond on lõimunud ja sotsiaalselt sidus, erineva keele- ja kultuuritaustaga inimesed osalevad aktiivselt ühiskonnaelus ja jagavad demokraatlikke väärtusi.

Lõimumisvaldkonna lühikokkuvõte

Lõimumine on ühiskonda tervikuna läbiv protsess. Oluline on pöörata tähelepanu kogu ühiskonna väärtusorientatsioonide kujundamisele, avatud hoiakute suurendamisele ning eesti keelest erineva emakeele ja kultuuriga püsielanike ja uussisserändajate lõimumise jätkuvale toetamisele ühiskonnas. Edukas lõimumisprotsess toimub eeskätt vabatahtliku valiku ja motivatsiooni toel. Euroopa Liidus on viimastel aastatel järsult kasvanud rahvusvahelist kaitset vajavate inimeste arv. Eelseisvatel aastatel tuleb rohkem tähelepanu pöörata uussisserändajate, sh rahvusvahelise kaitse saanud inimeste lõimumise toetamisele ning mitmekesisust väärtustava poliitilise kultuuri kujundamisele ühiskonnas.

2017. aasta Eesti ühiskonna integratsiooni monitooringu tulemustest lähtudes on ühiskonna sidusus olulistes võtmevaldkondades (eesti keele oskus ja osatähtsus, riigiidentiteet, kodakondsus jt) suurenenud. Samas on Ida-Virumaa lõimumisnäitajad võrreldes teiste piirkondadega jätkuvalt kõige nõrgemad (vähene eesti keele oskus, vähem kontakte eestlastega, väiksem osalus Eesti kultuurielus jne), väheneb Eesti kodakondsuse taotlejate arv, venekeelsete elanike meediaallikate pingereas domineerivad Venemaa telekanalid.

Uussisserändajate arv kasvab aasta-aastalt, kellest suur osa on Eesti eluga hästi kohanenud, kuid keeleõpe, kohanemistugi ja kontaktide loomine eestlastega on valdkonnad, mis vajavad jätkuvalt suurt tähelepanu. Siseministeeriumi kohanemisprogrammi läbinud uussisserändajad hindavad, et nende eesti keele oskus, informeeritus ja teadmised Eesti riigi, ühiskonna ja kultuuri kohta on paranenud.

Tugeva riigiidentiteediga rühmad on nii eestivenelaste kui ka eestlaste puhul 3–4 protsendipunkti võrra suurenenud, ulatudes eestivenelaste puhul peaaegu 40%ni ja eestlaste puhul natuke üle 20%. Nõrga riigiidentiteediga rühmad on vähenenud, jäädes eestivenelaste puhul natuke alla 20% ja eestlaste puhul natuke üle 20%.

Indikaator	Tegelik	Tegelik	Tegelik	Sihttase
	2015	2016	2017	2017
Tugeva ja keskmise riigiidentiteediga isikute osakaalu indeks teistest rahvustest isikute hulgas	36%	-	39%	37%
Allikas: Eesti ühiskonna integratsiooni monitooring (EIM)	47%		47%	49%

Tulemuste analüüs

2017. aasta Eesti ühiskonna integratsiooni monitooringu tulemustest lähtudes on ühiskonna sidusus olulistes võtmevaldkondades (eesti keele oskus, riigidentiteet, kodakondsus jt) suurenenud. Monitooringu põhjal soovib 55% määratlemata kodakondsusega isikutest endale Eesti kodakondsust, muukeelsest elanikkonnast ei oska eesti keelt üldse 10% (2015. aasta EIMi järgi oli see 15%). Samas on Ida-Virumaa lõimumisnäitajad võrreldes teiste piirkondadega jätkuvalt kõige nõrgemad (vähene eesti keele oskus, vähem kontakte eestlastega, väiksem osalus Eesti kultuurielus jne).

Eesti on kultuuriliselt mitmekesine riik, siin elab üle 190 erineva rahvuse. Läbi erinevate meetmete ja koostööplatvormide toetab riik rahvusvähemuste tegevust ning arengut, koostööd teiste Eesti kultuuriorganisatsioonidega, kuid ka teadlikkuse kasvu rahvusvähemustest ühiskonnas.

Eesti keelest erineva emakeelega püsielanike riigikeele oskuse parandamiseks pakutakse eesti keele kursusi, keele praktiseerimiseks keepleklubisid, keelekohvikuid, õpilasvahetusi jt mitteformaalse õppe vorme. Eesmärgiga tagada sihtgrupile kvaliteetne ja järjepidev eesti keele õpe, luuakse 2018. aastal koostöös Tartu Ülikooli ja teiste valdkondlike koostööpartneritega Tallinnas ja Narvas eesti keele majad, mis korraldavad eesti keele kursusi, tegelevad keeleõpetajate täiendkoolitusega, keeleõppe nõustamisega, pakuvad eesti keele omandamist toetavaid tugimeetmeid.

2017. aastal pöörati eraldi tähelepanu noorte teadlikkuse tõstmisele. Kultuuridevahelise dialoogi edendamiseks ja ühtse kultuuriruumi laiendamiseks toetati Integratsiooni Sihtasutuse kaudu XII noorte laulu- ja tantsupeo "Mina jään" Ida-Virumaa noorte osalemist suursündmusel ning Ida-Virumaa koolidele loodi eriprogramm Eesti Rahva Muuseumi külastamiseks. Kultuuriministeeriumi toel käivitusid neljanädalased Eesti-sisesed õpilasvahetused, mis andsid 7.-12. klassi noortele võimaluse elada ja õppida teises keelekeskkonnas. Projekti raames oli kavandatud 50 vahetust vene- ja eestikeelsete üldhariduskoolide õpilastele vanuses 15-18 eluaastat, kes said vahetuse ajaks ka 200-eurose stipendiumi.

24.–25. novembril toimus Tallinnas Telliskivi loomelinnakus esimene lõimumishackaton, mis andis võimaluse välja töötada uusi ideid lõimumisvaldkonnas. Hackatonil keskenduti viiele teemale: kommunikatsioon, haridus, kodanikuühiskond, tööturg ja koostöötegevused. 16.–17. novembril toimus Tallinnas rahvusvaheline lõimumisalane konverents "Ühtsustunne mitmerahvuselistes kogukondades: kultuuri, meedia ja kodanikuühiskonna roll". Kahepäevane konverents tõi kokku lõimumise valdkonna rahvusvaheliselt tunnustatud eksperdid, poliitikakujundajad, teadlased ning visionäärid Eestist, Euroopast ja Kanadast. Konverentsist võttis osa üle 200 inimese.

Parandati muukeelsete ligipääsu kultuuriasutustele. Eesmärgiga pakkuda Eestis elavatele muu emakeelega inimestele paremaid võimalusi kultuuriüritustest ja -tegevustest osasaamiseks, soetati 14 kultuuriasutusse tõlketehnikat, mis võimaldavad eesti teatrietendusi ja muuseumiprogramme vahendada inglise ja vene keelde. Muukeelse info esitamisevõimekust suurendavaid tegevusi rahastati Euroopa Sotsiaalfondi projekti „Eesti ühiskonnas lõimumist toetavad tegevused“ vahenditest.

Peamised kitsaskohad

Suuremat tähelepanu vajab Ida-Virumaa kodanikuühenduste kaasamine poliitikakujundamisse ja otsustusprotsessidesse. Selleks rakendatakse Ida-Virumaa tegevuskavas planeeritud meetmeid ja tegevusi kõikides Kultuuriministeeriumi vastutusvaldkondades.

Suuremat tähelepanu vajab lõimumispoliitika sidusus diasporaapoliitikaga – seda nii Eesti diasporaa tagasipöördumise kui ka teiste riikide, sh Venemaa Föderatsiooni kaasmaalaspoliitika ja mõjutustegevusega Eestis. Ühiste väärtustele tugineva riigiidentiteedi loomine avalikus sfääris eri rahvusrühmade vahel võimaldab tagada Eesti ühiskonna sisemise sidususe ja turvalisuse.

Lõimumist tagavad teenused on vaja välja kujundada sellisena, et need oleksid jätkusuutlikud ka pärast Euroopa Liidu struktuurivahendite toetusperioodi lõppemist.

Teadmispõhise ja tulemusliku lõimumispoliitika kujundamiseks ja selle edukaks elluviimiseks tuleb suurendada eri organisatsioonide vahelist koostööd (avaliku- ja erasektori ning kodanikuühiskonna tasandil) ning seirata ühiskonnas toimuvaid lõimumisprotsesse. Tugevdamist vajab koostöö lõimumisvaldkonnas kohalike omavalitsuste ning erasektoriga.